Küzdelmes betakarítás

Embert, gépet próbáló küzdelmes a betakarítás a szántóföldeken. Szeged határában és a járásban a kötött talajokon az elmúlt héten alig tudtak dolgozni, mert harminc millimétert meghaladó csapadék hullott. A homokföldeken valamivel kedvezőbb a helyzet a talajadottságoknál fogva. A forráskúti Haladás Termelőszövetkezet területén a komplex vetőbrigád naponta esőben is hatvan-hetven holdon teszi földbe a magot 1 ezer 800 hold az őszi kalászosoknak kijelölt magágy, s ennek hatvanöt százalékát már bevetették. Mindkét község: Forráskút és Üllés határában erőteljesen zöldell az őszi árpa.

A betakarításhoz segítségül hívták a helyi általános iskolásokat és a Szegedi Textilipari Szakközépiskola fiataljait. A diákok dicséretes munkájának eredményeként kétszázötven holdon befejezték a fűszerpaprika szedését, hatvanmázsás holdankénti kiváló termésátlaggal. A szüret még javában tart, bár sokszor szakítja félbe a kellemetlenkedő időjárás. Ilyenkor a burgonyaválogatásban segítenek a fiatalok. A lehűlés késleltette a kukorica beérését, de már törik a csöveket a két most vásárolt ZMAJ típusú jugoszláv kombájnnal és kézi erővel. A sok gondban-bajban vigasztaló a holdanként hatvan mázsának becsült csöves termés.

Ilku Pál kitüntetése

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa Ilku Pál művelődésügyi miniszternek, a művelődésügy területén kifejtett munkássága elismeréséül, 60. születésnapja alkalmából a Munka Vörös Zászló Érdemrendje kitüntetést adományozta. A kitüntetést Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke adta át. A kitüntetés átadásánál jelen volt Fock Jenő, a Minisztertanács elnöke és Aczél György, az MSZMP Központi Bizottságának titkára.

Anatómusok országos ankétja Szegeden

Ács S. Sándor felvétele

Dr. Csillik Bertalan professzor emlékbeszédét mondja

Két éve Debrecenben tartotta ankétját a Magyar Anatómusok Társasága, tegnap Szegeden, az orvosegyetem anatómiai intézetében kezdődött meg az anatómusok második országos tanácskozása. *Dr. Törő* Imre akadémikus, a Társaság díszelnöke, *dr. Krompecher* István akadémikus, a Társaság elnöke és *dr. Ormos* Jenő egyetemi tanár, a Szegedi Orvostudományi Egyetem rektorhelyettese üdvözölte a megjelenteket, *dr. Csillik* Bertalan, a szegedi intézet vezető porfesszora pedig az ünnepélyes megnyitón emlékezett meg elődjéről, *dr. Gellért* Albert professzorról. A társaság tagjai átvonultak az anatómiai múzeum folyosójára, ahol *megkoszorúzták* az öt esztendeje elhunyt Gellért professzor emléktábláját.

A kétnapos tudományos program délután a szegedi intézet munkatársainak beszámolóival kezdődött. A szegedi anatómusok elsősorban az idegrendszer elektromikroszkópos és citokémiai vizsgálatával foglalkoznak, ennek a területnek részproblémáiról szóltak a beszámolók. Még a délután folyamán tartotta meg közgyűlését a Magyar Anatómusok Társasága, ahol átadták a Lenhossék-emlékérmet *dr. Módis* Lászlónak, a Debreceni Anatómiai Intézet tanársegédének. Ezt követően bemutatták az anatómiai oktatás céljait szolgáló, Magyarországon fellelhető oktatófilmeket.

Ma, vasárnap délelőtt a Társaság tagjai meglátogatják a Szegedi Anatómiai Intézet laboratóriumait, részletesen megvitatják a tegnap délutáni előadások, a munkabeszámolók anyagát, majd Újszegedre vonulnak, ahol megnézik a biológiai kutató intézetet.

Az érlelés ideje

Ugye, nem jók az éretlen gyümölcsök? Hiányzik belőlük valami. Hiányzik a valódi íz, az érett, teljes, igazi zamat; az, ami pedig — lehetőségként — ott volt, benne volt a növényben, a fa gyökerében, a szőlő venyigéjében. Az hiányzik, ami igazán gyümölccsé teszi a gyümölcsöt, szőlővé a fürtöket, almává a növekvő-pirosodó, kerek gömböket. A napsugár — néhány napnyi vagy néhány hetes sugárzás — kellett volna ennek — mondja, s fejet csóvál a hozzáértő gazda —, kár volt még leszakítani.

A gyümölcs — mindig is jelkép volt. Termésnek, bőségnek, munka derekas végzésének szimbóluma. Azt mondjuk, nem jó éretlen szedni a gyümölcsöt. S a gondolat már kalandozik is a jelkép-ösvényeken: lám, mégis mintha túl sok ilyen vágy szorult volna belénk, emberekbe. A tevékeny kivárás, a gazdaszemű szemlélődés és kertészi gondoskodás mintha kevésbé volna kenyerünk. Sokkal inkább a kamaszos nekibuzdulás, az „adjuramistenmindjárt!" mentalitás. A zöldbarackszedő, zöldalmaverő mozdulat — ami pedig nem a jó munka örömét, jó ízét hozza.

Sok a keserű a korai gyümölcsök közt. A kertészkedők tudják ezt, s ki is várják az időt. De hány és hány munkaterület van még, ahol el kellene tanulni ezt a gazdai nyugalmat, ezt a tavaszból őszbe tekintő, folyton munkáló gondoskodást!

Például a szervezésben. Alighogy nekikezdtünk a párthatározat valósításának, egyes munkahelyeken máris látszik valami kapkodó türelmetlenség. Nagy belevágásokkal, elhirtelenkedéssel pedig semmire se megyünk. Ilyesmire van elég rossz példánk korábbról, elégszer elsavanyodott az ábrázatunk a korán szedett, fogat elvásó gyümölcsöktől, hogy tanuljunk belőle. Nem így kell, meg kell adni a módját ennek a nagy, holnapot alapozó munkának.

A higgadt kertészkedés ideje legyen a mostani. A mindennel számot vető kertészkedésé. A napokban hallottam: akad üzem, ahol próbálják leegyszerűsíteni a szervezési feladatokat. Például csak a beruházások kapcsán óhajtanak foglalkozni ilyen tennivalókkal, mondván, hogy ők az egész vállalatra nem terjesztik ki ezt a munkát. Furcsa álláspont, hiszen abból nem sok jó származik, ha, mondjuk, valaki csak egy-két ágat szabadít meg gyümölcsösében a hernyóveszedelemtől. Márpedig pontosan ilyen a kölcsönhatás a termelési folyamatok között is: csak nem a hernyó, hanem a hiba „mászik" át. Ahol például csak a közvetlen termelőmunkát fejlesztik egy gyárban, megrakhatják új gépekkel a gyártócsarnokot, ha közben elhanyagolják az előkészítést, anyagellátást, a szállítást, a fejlődés mégis lassú lesz és egyenetlen.

Az is hiba, hogy némelyik vezető még nem tekinti állandó folyamatnak, mindennapi feladatnak a szervezőmunka korszerűsítését. Néhány látványos, mielőbb felmutatható eredmény kell, fogjunk hát neki, most ezt várják el tőlünk — gondolják talán —, aztán akár visszazökkenhetünk a bejáratott, kényelmes, régi kerékvágásba.

S az még nem baj, hogy „munka- és üzemszervezési terv" címén a már korábban elkészített, komplex terv fejezeteit mutatják föl a munkájuk iránt érdeklődőknek. Van ilyen, de az idén még nem baj, hiszen egy teljes, átfogó tervet nem lehet egyik napról a másikra letenni az asztalra — s van, ahol a felkészültség sem elég rá, szakértelmet kell még venni hozzá, tanulni, töprengeni, tanácskozni. Az lenne a szarvashiba, ha ezzel az „átkereszteléssel", s a korábbi elgondolások szimpla megvalósításával netán „letudnák" a maguk szervezési feladatait. Esetleg a normák felülvizsgálásával, rendezésével érnének el valami kimutatható eredményt — amivel meg is elégednének. Ennek is van helye, természetesen. De csak mint résznek az egészben —, a hatékonyabb gazdálkodás nagy egészében. S a munkaszervezés korszerűsítése nem mára, holnapra; de évekre szóló nagy és nehéz feladat — csak így lehet hozzálátni és végigvinni. Semmiképp se úgy: most hamarjában le kell szedni néhány gyümölcsöt, tálcára rakni, felmutatni: van nekünk még narancsunk is...

S a hasonlatot folytatva: az-e a fontos, hogy hamar teremjen — s főként, hogy különlegeset teremjen — a fa, vagy az, hogy minél bővebben? Akárhányan az utóbbira szavaznának. És mégis, milyen nehezen tud nálunk gyökeret verni a „Dolgozz hibátlanul" munkarendszer. Ami pedig — erre sok országból tudunk példákat — megfelelő, alapos, hosszas előkészítés után ugyancsak bőven hoz gyümölcsöt: a jól végzett munka jutalmaként.

Ódzkodás is van a tétovaságban, amit, sajnos, tájékozatlanság is táplál, s ez nem csak a munkahelyeken, vezetőkön múlik. De érezhető a húzódzkodásban, tartózkodásban az is: „két-három év beletelik, mire ez gyümölcsöt hoz. Valami olyan kellene inkább, ami már holnap leszakítható..." Így aztán kevesen veszik maguknak az elmélyülés fáradságát, az elemzés-vizsgálódás külön gondját. Pedig, ha valami, hát ez a két dolog — a munka- és üzemszervezés javítása és a hibamentes munkarendszer — szorosan összefügg, hatásuk felerősíti egymást, hosszú távon igen sokat ígér.

Egyszer, de jól elvégezni a munkát — érvényes jelszó ez minden műveletre, minden tevékenységre. A kis és nagy dolgokra egyaránt igaz: ki kell érlelni az eredményt, időt, fáradságot nem sajnálva. Az építőknek is könnyebb, jobb volna már az építésnél annyi jó munkát beleadni a házba, hogy utólag úgyszólván ne is legyen javítanivaló. Mégis — a garanciális munkálatokra várók a megmondhatói — mennyi helyrehozni való hiba marad egy-egy lakásban. Meg lehetne előzni az ilyesmit? Minden bizonnyal. S a tanulság: a vállalati munka szervezetét is úgy kell újraalapozni, növelni, ha szükséges, újjáépíteni —, hogy megbízható legyen, alkalmas a növekvő feladatok ellátására.

Helyenként már mutatkoztak, színesedtek —, de idén tavasztól őszig nem értek be a szervezés korszerűsítésének gyümölcsei. Ne legyünk türelmetlenek —, sok kell még az energiából, sugárzásból a megérlelődéshez. De töprengjen el ki-ki a maga helyén — vezető, munkás egyaránt — megtettee mindent azért a termésért, amit jövőre, s a következő években szüretelni szeretnénk.

Simai Mihály

kisilabizálni és egyeztetni a bölcsőde vezetőnőjével, hogy miket javítottak ki, és mik a meglévő hibák még — miközben az összes érdekelt hosszan-szélesen ecsetelte, mi minden gondot, bosszúságot okozott neki ez a létesítmény, amely — mondanunk sem kell, egyetlen cseppet ha megold Szeged bölcsődei, óvodai gondjainak tengeréből.

Vakok és süketek lennénk, ha nem látnánk, hogy nem sajátosan szegedi problémáról van szó. Az ország bármelyik városának ilyesfajta megmérésénél az derül ki, hogy keveset, nagyon keveset adunk az anyáknak. Igen, nyugodtan általánosítsuk most már a gondok egy felsőbb körén: a munkát, a törvény előtti egyenlőséget minden asszony megkapta, de az azonos életlehetőséget nem. A családok gondja mindenképpen társadalmi problémává szélesedik, és ne csodálkozzék senki, hogy írók, demográfusok, orvosok, publicisták jajkiáltása hangzik hetilapokban, folyóiratokban ezekről a nehéz körülményekről, amelyek, ha nem is magyarázzák teljesen, de kissé érthetőbbé teszik óriási gondunkat, azt tudniillik, hogy hazánkban 16 ezrelékes a születési arányszám. Sokat, nagyon sokat tettünk, de nem merné senki sem állítani, hogy eleget. Kínozzuk magunkat az abortuszproblémával, a gyermektelenséggel, vagy az „egykézéssel", tudati tényezőkben keressük az okát, miért nincs meg nálunk már szavakban sem az anyaságnak a becsülete. Látjuk, de mikor nyúlunk hathatós eszközökhöz annak a problémának a megoldásánál, hogy nálunk két-három gyermek felnevelése hovatovább áldozat, hogy bolondnak tartanak, sőt nem egyszer nyíltan elítélnek, felelőtlennek neveznek olyan családokat, akik már három-négy gyermeket vállalnak. Az anyagiak miatt ugyanis az asszonyoknak is dolgozniuk kell, s ebben a vonatkozásban ne csak a családi költségvetést számítsuk, mert a társadalomnak is nélkülözhetetlen a nők munkás keze. De ugyanakkor tudva tudjuk, hogy a többgyermekes anya egyszerűen csökkent munkaértékű — még ha bölcsődében, óvodában van is gyermeke, s még ha szerencsés esetben csak a „kötelező" gyermekbetegségeket fogja is ki. Hovatovább, még nők is azt mondják: helyetted dolgozzunk? Drámai sorokat tartalmaz erről a Nők Lapjában megjelent vitasorozat alapján Fekete Gyula: Élünk magunknak? címmel megjelent könyve. És félő, hogy ez nem palackposta az utókornak, hanem ha most hozzá is fogunk erélyes kézzel a szomorú kérdés megváltoztatásához, még akkor is aktuális lesz öt, de akár tíz év múlva is! Világos a könyv alapján is, hogy nem szuperjuttatásokat követelnek az emberek. De azt igen, hogy — és ne kapja fel a fejét senki a kemény szóért — ne legyen áldozat, küzdelem két-három gyermek nevelése. Ne legyen annyi példa arra, hogy oda a fiatalság miattuk, mert már két gyermek is annyi gondot okoz az akár alig harmincéves fiatal, az életet és a mások számára könnyebben elérhető anyagi biztonságot kívánó családok számára, hogy az élettől is elmegy a kedvük.

Érvek — jól tudjuk — nem segítenek, mert hiszen azt tudva tudjuk, azok felneveléséről van szó, akik majdan minket tartanak el. Direkten mondva: magunkról is szó van! És ha nem oldjuk meg, egy társadalmi feszültséget hagytunk megoldatlanul. Az utódok nagyobb részét már ma is a kevésbé teherbíró rétegek nevelik, emiatt aztán — még ha hihetetlennek is hangzik — vannak egyáltalán nem kívánatos, akár tízszeres jövedelemkülönbségek is. Lehet, hogy egyoldalú, de nézzük most ilyen szempontból: ebbe az irányba hatott a gyermekgondozási segély és a gyermek tartására közel sem elegendő családi pótlék is, hiszen sokan ennek reményében vállalják a még akkora terhet is jelentő harmadik, negyedik gyermeket. Régen eljutottunk már a társadalmi fejlődésnek arra a szintjére, amikor bátran szembenézhetünk, erőnk tudatában, nagy problémáinkkal is: íme, ez egy köztünk feszülő szociális igazságtalanság, hogy a gyermekgeneráció nagy része az átlagosnál rosszabb gazdasági és ebből következően rosszabb kulturális-nevelési körülmények között cseperedik fel. Agyonhajszolt anyák hogyan is lennének képesek a gyermekek harmonikus, nyugodt környezetéről gondoskodni. És mindehhez idézzük dr. Czeiczel Endre orvos-genetikus megdöbbentő megállapítását: „Bonyolult, de igazolt összefüggés van a szociális helyzet és az újszülöttek ‚minősége' között. A magas gyermekszám mellett számottevően alacsonyabb súlyú, esendőbb újszülöttek születnek az anyagilag szerényebben élő — értsd: szegény — családokban".

Társadalmi problémává szélesedik-e a tarjáni édesapa és a magányos édesanya gondja? Okvetlenül! Gondjuk nem egyedi és nem „szegedi", bár ők csak a magukét érezhetik. Nem lehet nem látni, hogy mindannyiunk vállát nyomják ezek a súlyok. Azoknak az édesanyáknak a gondja is, akiknek gyermekei az embertelenül túlzsúfolt bölcsődékben, óvodákban vannak, és azoké is, akik most még erről a lehetőségről is lemaradtak — mindannyiunknak drága lehet egyszer. Szegények vagyunk, de pazarlóan szegények. Félő, hogy éppen jövőnk számára nem okos dolog ezen takarékoskodni, amiben most szűkmarkúak vagyunk.

A sok között úgyis elsikkadt egy kérdés, nem kisebb: van-e jogunk elvárni, hogy az asszonyok viseljék ezeket a súlyos gondokat, de talán így is kiderül: elsősorban a nők érdekében íródtak ezek a sorok, mégsem nőpártiak, hanem — emberpártiak.

Szőke Mária

KGST-megbeszélés

Szombaton, tegnap befejezte munkáját a KGST szénbányászati állandó bizottságának biztonsági és munkaegészségügyi kérdésekkel foglalkozó 4. számú tudományos műszaki tanácsa. Az ülés október 3. és 7. között, Harkányban zajlott le.

A tudományos műszaki tanács ülésén Bulgária, Csenszlovákia, Lengyelország, Magyarország, az NDK, Románia és a Szovjetunió képviselői, szakértői vettek részt. (MTI)